

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 12. Circa Aduocati obligationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

DVBIVM XCVI.

Reo, qui potest licite fugere, possuntne alij, qui iustitia Ministri non sint, instrumenta ei ad fugam exhibere?

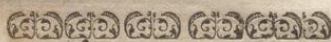
390 *Certa sup- pono de prebentibus reo auxiliu, ut e carce- resugiat.* Certa, in quo omnes conveniunt pra- mitto primo, Ministros, & officiales iustitiae non posse id praestare, imò nec contra- lere, nec dissimulare in eiusmodi fuga. Quia reo auxiliu, ex officio tenetur bono publico con- ulere, & ut e carce- resugiat. ad iustitiae executionem iurare; alioquin Rei- publicae essent proditores. Secundò, licet cae- teris omnibus consulere reo fugam in his casibus, in quibus ipse reus potest licite fuge- re. Quia licitum est vnicuique consulere id, quod ipse, per se loquendo, potest licite face- re. Pertinet autem ad consilium ostendere etiam modum, quo possit reus facile evadere, vel vincula abrumperere. Tertio, minime alios posse ream inuare effodiendo parietes, effrin- gendo portas, vel alia similia agendo. Quia si non licet effringere portas, vel effodere pa- rietes privatae domus, minus licebit domus publicae, per quod publica potestas vim pa- teretur. Licet ergo reo ipsi propter naturale ius conservandi se ipsum, id liceat agere, non tamen hoc licebit aliis, quibus id ad sui con- servationem necessarium non est. Quarto, posse Principem legem conlere, qua prohi- beat, ne aliquis reum adiuvet ad fugien- dum, quae lex iusta esset, & utilis, nec supra hominum vires. An vero de facto sit talis lex in aliqua Provincia consulenda sunt iura mu- nicipalia. His praemissis, quaeritur, an reo, qui potest licite fugere, possint alij, qui non sint iustitiae Ministri, conferre instrumenta ad fu- gam, puta funes, limam, malleum, scalas, & alia similia.

391 *Non possu- reo ad fu- giendu au- xilium pra- stare.* Minime possunt. Quia ad id datur pro- hibitio. Nam sicut prohibentur caeteri, ne possint cooperari immediatè reo effugienti portassita prohibentur, ne cooperentur me- diatè praebendo funes, &c. Eadem enim est ratio. Profecto si id liceret, licitum etiam esset mittere in carcerem seruum; cuius auxilio reus utatur, ad effugendam poxam carceris. Qui enim refert mittere securum, aut mitte- re seruum, cum utrumque sit instrumen- tum aptum ad eundem effectum? Sic Sotus libro quarto de iustit. quast. sexta articulo 4. Valent. 2. 2. d. quim. quast. 13. punto quarto Nauarr. summ. capite 25 numero 38, Tolet. libro quinto capite sexto Graff. libro tertio ca- pite septim.

392 *Possunt omnino.* Possunt omnino. Quia ipse reus licite po- test licite illis instrumentis, ad fugiendum, uti. Ergo possunt alij illum consilio, & arte in- struere, instrumenta que exhibere ad fugam consequendam. Consequentiam probò. Nam si aliquis posset solus in lacu piscari alieno, possem ego ei retia, & alia instrumenta pi- scandi commodare, hoc enim piscari non est. Si maritus posset licite in foro interno adulte- rum occidere, sicut in foro externo potest, pos- set & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

set etiam alius non solum hoc illi consulere, sed etiam commodare gladium, ad id geren- dum, licet solus maritus posset occidere. Ratio à priori est. Quia si solum concurrat mediatè ad aliquem actum, qui provt ab agente im- mediato, per se loquendo, est licitus, non po- test in ordine ad illum contrahere malitiam, nisi aliunde specialem prohibitionem habeat, etiam mediatè concurrendi. Ita Caiet. 2. 2. qu. 69. artic. 4. Aragon ibi. Salon. ibi. controuer. 3. Petr. de Ledef. rr. 8. de iust. commut. cap. 24. post 8. conclus. Valq. 1. 2. d. 174. c. 3. Medina, Orel- lena, Sa, & alij, quos affert Salas d. 15. de le- gib. n. 92. Malderus in pres. c. 3. dub. 8. Le. hic, c. 32. dub. 6. & alij plures. Sanch. l. 6. consil. c. 4. dub. 10.

Vnam, & alteram sententiam aequè proba- bilem esse crediderim. Secundam tamen eligo, cui minime obstant contraria funda- menta. Abnego enim eandem esse utriusque prohibitionis rationem. Nam qui cooperatur immediatè, laedit quidem ipse sine iure ad- dedum, qui vero mediatè cooperatur, non la- dit ipse, sed est causa quod alius laedat, qui quidem ius laedendi habet, in quo nulla ap- pareat malicia nisi aliunde specialiter prohi- beatur. Ad illud autem, scilicet, quod liceret mittere seruum, qui reu adiuvaret ad carceris ostia perfringenda respondeo esse magnum discrimen inter seruum, & securum, vnum enim est instrumentum animatum, alterum inanimatum. Seruus effodiendo carcerem de- linqueret, quia contrectaret ipse rem alienam innito domino, atque ideo dominus peccaret mittens, ac praeciens seruo, quod servus sine peccato praestare non potest. Securus autem scindendo non peccat, ideo neque qui illam mittit, cum nec sit causa peccandi, nec mit- tens immediatè effractioni, carceris coope- retur.

CAPVT XII.

Circa Aduocati obliga- tiones.

DVBIVM XCVII.

Qui in vna causa Aduocatus fuit, po- testne in eadem Iudex existere, sit, vel non sit Iudex ordinarius?

Non potest, etiam si index ordinarius sit. Quia id prohibetur l. eos, C. de ap- pell. & l. Prator ff. de iurisdic. omni. Iudicium. Habetur enim suspensum eius iudi- cium propter affectum ad eam partem, cuius Aduocatum gesserat. Sic Sanch. l. 3. consil. c. uni. dub. 26. cum communi Doctorum, addens sententiam non fore validam.

B b Potest

393 *Ex his sen- tentiis aque probabili- bus secundū eligo.*

394 *Non potest.*

395 Potest quidem, si index sit ordinarius. Quia iam ad ipsum ratione officij pertinet, caplas omnium subditorum iudicare, & diuersimodè creditur se habiturum causam, dum versat uti index, quam cum eandem uti Advocatus versabat. Ita Alex. Paul de Castro apud Sanchez numero 2. Corduba summ. quest. 159. adiiciens prohibitionem illam procedere in foro externo in interno autem si index ex patrocinio praestatio non moueatur, posse iudicem esse.

396 Probabilem hanc sententiam iudicans, eam amplector. Vnde si ille, qui Advocatum in eadem causa gesserat, agnoscat, se ad illam partem cuius patronum egit non specialiter alliciendum, proculdubio poterit Index in illa esse. Quia lex illa solummodo in praesumptione fundatur. Meum Diana p. 3. tract. 5. resoluit. 56.

DVBIVM XCVIII.

Advocatus potestne semper in causa dubia patrocinari?

397 Certum est, Advocatum debere perscrutari diligenter causae iustitiam, antequam eam defendendam suscipiat. Certum est, peccare lethalius, si ex malitia, vel ignorantia culpabili causam suscipiat iniustam, & quidem cum restituendi obligatione, Div. Thom. 2. 2. quest. 27. articulo tertio, & alij communiter. Quae quidem restitutio gerenda est non solum parti contrariae, sed etiam suo clienti debet pro expensis satisfacere, nisi eum prius de iniustitia causae monuerit. Hoc autem peccatum habet frequenter admixtam pernicij malitiam. Quia periculum affollet exigi ab Advocato iuramentum sui officij initio de causa iniusta, ac improba non suscipienda. Leg. Rem non novam §. Patroni. C. de iudiciis. Certum est, post susceptam causam, quam iustam putavit, si re postmodum aptius considerata, appareat iniusta, teneri Advocatum clientem monere, & desistere causam. Iam requiro, an in causa dubia, possit semper Advocatus patrocinari?

398 Semper potest. Quia tunc videtur esse aequalis utriusque clientis iustitia: unde Advocatus potest cuilibet parti propugnator adesse. Sic Malder. Lorca, Merolla, quos refert, ac sequitur Diana p. 1. tr. de opin. probab. res. 6. & p. 4. tr. 3. res. 47.

399 Non potest semper. Quia in causa civil. v. g. si actor sciat, se non posse probare contra possessorem, sed rem dubiam manere, iniuste agit, & eum diuexat, cum in dubio melior sit causa possessoris. Ergo Advocatus sciens, se nihil pro actore posse allegare, quo eius intentio probeatur, sed rem semper debere manere dubiam, ideoque Indicem pro reo indicare debere: non potest iuste actorem iuvare sententiam iniustam petentem. Ita Salas 1. 2. tractat. 6. d. vnic. secti. 11. numero 108. cum alijs.

400 Existimo, primam sententiam vniuersaliter, seu sine distinctione intellectam veram

esse non posse. debet ergo distinguere de resolutione dubio. Nam si dubium sit, stantibus meritis causae, pro quo debeat sententia proferri: vnicuique fas est sua merita proponere. Si autem perpenis omnibus allegatis, & quae allegari possunt, certum sit, sententiam pro reo proferri debere, quia causa manet dubia, & reus in dubio debet absolui: non video quomodo licite possit Advocatus actori favere. Quia tunc non dubiam causam, sed iniustam planè tuetur. Certè acculator videns, se non posse contra reum probare, iniuste acculat, ut omnes fatentur. Ergo Advocatus illicite iniuste accusationi assuit. Quod quidem procedit etiam in causa civil. ut vidimus.

DVBIVM XCIX.

Quando causa utriusque clientis probabilis est, alterum tamen probabilior, Advocatus potestne sine distinctione, minus probabilem defendere?

401 Quando causa vnius fere nihil habet probabilis, ut vix sit moraliter spes in ea obtinendi, eo quod apud indices semper reiciatur: regulariter conveniunt Doctores, non licere Advocato eam suscipere. Quia facit sine fructu à suo clienti tempus, ac pecunias expendi, & quia illa causa communiter probabilis non estimaretur. Est vero difficultas, quando causa utriusque est probabilis, alterius tamen probabiliorum possit Advocatus minus probabilem defendere.

402 Minimè potest. Quia index tenetur sententiam ferre pro parte probabiliori regulariter loquendo. Ergo Advocatus non potest defendere causam minus probabilem: hoc enim esset petere à iudice id, quod index licite facere non potest. Et quia ad iustitiam belli non sufficit, quod secundum opinionem probabilis habeat Princeps ius aliquod contra alium, pro quo stat probabilior sententia: Ergo nec Advocatus potest contra aliquem probabilioris habentem causam decertare. Sic Lef. lib. secund. cap. 3. d. 1. d. 5. Sotus lib. 5. de iustit. quest. 8. articulo 3. & alij. Adiciunt verd id intelligendum, ut possit defendi reus in causa minus probabilis. Possit item suscipi causa actoris minus probabilis in rebus parvi momenti. In causis autem maximi momenti non potest suscipi causa actoris minus probabilis contra reum habentem causam probabilioris.

403 Potest planè suscipere causam actoris, vel reus minus probabilem sine distinctione, dummodo cliens de sua minori probabilitate modeste, vel gravioribus non habet fundamentum. Si enim reus habet ius in causis gravioribus, id in omnibus habebit, cum lex vniuersaliter dicat, in aequali causa favendum esse reo. Ratio autem à priori est. Quia licet reus habeat causam probabilioris actor tamen habet causam probabilem. Ergo probabile est, meliorem esse actoris causam.

Secl. II de Iudicio Forensi Dubia. 291

causam: Ergo Advocatus sequendo hoc iudicium probabile potest illam suscipere tantquam causam meliorem, & veritiorem. Ita Valq. 1.2 d. 64. cap. 1. Salas 1.2. tractat. 8. d. vnic. scilicet. 11. numero 10. & 104. Azor, & alij, quos refert, ac sequitur Sanchez libro 1. Decalog. cap. 9. numero 53. Loica, Turrian. Villalob. quos affert, ac sequitur Dianap. 2. tr. de opin. preb. resol. 4.

404
Verum hoc
mihi.

Cum his longe verius opinor. Nec enim contraria fundamenta videntur. Fateor enim iudicem ex officio teneri partem probabiliorē eligere: Advocatum vero non habere talem obligationem à Republica sibi impositam: nec etiam Iudici aliquid illicitum suadere, non enim suadet, ut pro parte minus probabili iudicet, sed conatur ostendere causam sui clientis esse veritiorem, ut eo modo iudex fortasse conuincatur, & putet eam probabiliorē esse: & pro illa iudicet. Non enim tenetur pro parte probabiliori utrumque indicare, sed pro ea, quæ ipsi probabilior visa fuerit. Ad argumentum autem ex iustitia belli petum, quidquid sit de antecedenti, de quo sunt variae doctorum sententiæ abnego consequentiam. Quia bellum est executio sententiæ, quare Princeps iam se habet ut iudex condemnans partem contrariam. Licet autem iudex non possit contra sententiam probabiliorē indicare: Advocatus tamen potest causam minus probabilem defendere; quia ipse defendendo non definit, nec militat exequendo sententiam: sed proponit rationes ad experiendum, an iudici fortasse probabiles vel æque probabiles rationibus contrariis appareant.

lador. tract. rer. quotidianar. plures referens.

Hanc sententiam probabiliorē esse iudico. Nam licet litigans peccet, tunc petendo possessionem: Advocatus tamen non cooperatur positivè ad illud peccatum, sed solum permittit. Quia sicut leges permittunt, imò volunt, illum non spoliari, donec iuridicè constet de defectu ad proprietatem, & per consequens permittunt, illum conservari in possessione iniusta: ita iudex potest id permittere, etiam si sciat iniustitiam circa proprietatem. Ita Ergo Advocatus potest consilium, & petere, ut permittatur; omnes enim permittunt se habent ad graviora mala vitanda. Quare si cum meretrix petens à Prætorē defendi ab iis, qui eam volunt à meretricio impedire, peccat quidem petendo. Prætor tamen non peccat concedendo, nec Advocatus, qui hoc Prætori consuleret; nam hi solum concurrunt ad permissionem: ita in nostro casu dicendum videtur. Ratio autem est. Quia Advocatus exercet verè munus consultoris apud Iudicem: respondet enim consulendo prout de iure. Quare licet hoc consilium in favorem suæ partis redundet, & ideo ab ea sollicitetur ad consulendum, dum tamen ipse clientem iniustum non foveat, nec eius intentionem approbet, sed solum se habeat ex parte Iudicis, consulendo, & exponendo illi quæ agere debeat ex suppositione, quod ille cliens petat illius rei possessionem: non videtur ad malum positum, sed permittit cooperari, atque ideo favere legislatoris intentum, quod licitum est.

DVBIVM C.

Quando cliens habet bonum ius in causa possessionis, non tamen in proprietate. Advocatus potestne eum defendere in causa possessionis, interim dum non venit causa circa proprietatem?

405
Defendere
eum non
potest.

EVm non potest defendere. Quia tunc cliens tenetur in conscientia reddere vero domino statim rem illam quoad proprietatem, cum sciat certò non esse suam, sed illius: Ergo peccat defendendo possessionem: Ergo Advocatus etiam peccat eum adiuvando, & illius cooperando delicto. Sic Burgos de Paz in proem. legum Tauri. nu. 258. Medin. sum. c. de Advocat. & Procurator. fauet. Colligitur ex Innocent. Cap. Pastoralis. n. 6. de causa possessionis & proprietate.

406
Potest enim
defendere.

Defendere potest. Quia iudex in prædicto casu recte faciet, conservando illum in possessione, donec de proprietate agatur, leges enim id volunt ad vitanda graviora mala: Ergo Advocatus petere, & consilium iudici id, quod ipse iudex potest, & debet facere. Advocatus enim solum dicit, quid hic & nunc iuxta leges iudex scire debeat. Ita Par. Escob. & Menénd. Theol. Mor. To. VII.

CAPVT XIII.

Circa Notariorum obligationes.

DVBIVM CI.

Notarij peccantne, & contra sui nominis debitum, tradendo partibus, vel earum sollicitatoribus, aut Procuratoribus processus originales, vel scripturas originales habentes

PECCANT quidem. Quia Notarius vel Tabellio iuramento expresso promittit, apud se retenturum quidem omnium instrumentorum originale: Ergo graviter tradens id partibus, vel earum sollicitatori, contra iuramentum, aut procuratoribus contra iuramentum, ac fidelitatem promissam delinquit. Sic Narn. sum. cap. 25. numero 52. Tolet. capit. 5. numero 41.

B b 2 Non